

Heydər Əliyevin Naxçıvan Ali Məclisinin sədri seçilməsi blokada şəraitində yaşayan muxtar respublikanın xilas yolunda mühüm addım oldu

Kiminsə həyat və fəaliyyətinin bu şəkildə -- mərhələlərlə öyrənilməsi və qiymətləndirilməsi hər kəsə nəsih olmur. 80-90 il yaşayan və həmin ömrü bir neçə ölkədə davam etdirən nə qədər insan olubsa, bilmirik. Çünki onların həyatı məhz indi haqqında söhbət açdığımız ömür yolu kimi qlobal əhəmiyyət daşımayıb. Ancaq ulu öndər Heydər Əliyevin bənzərsiz ömür yolu 50 milyonluq azərbaycanlı və ümumiyyətlə, bütün türk dünyası üçün əlahiddə əhəmiyyət kəsb etdiyinə görə onun həyatının bütün mərhələləri böyük maraq doğurur.

Bu gün – 3 sentyabrın ulu öndər Heydər Əliyevin siyasi fəaliyyətinin Naxçıvan dövrünün 29-cu ildönümüdür. Doğrudur, ümummillilik liderimiz Naxçıvanda ondan əvvəl də xeyli müddət yaşamışdır. Ancaq SSRİ kimi nəhəng bir dövlətin əsas rəhbərlərindən olmuş şəxsin mühasirədə öz qara günlərini yaşayan muxtar respublikanın rəhbərliyinə gətirilməsi – bəli, o, həqiqətən həm Naxçıvanın, həm də Azərbaycanın rəhbərliyinə məhz xalqın ısrarlı tələbi ilə gətirilmişdi – sözün həqiqi mənasında, tarixi hadisə idi. Həmin hadisə müasir tariximizin bir çox səhifələrinin təməlini qoymuşdur.

...Həmin günlər mən 40 yaşlı haqlamış vətəndaş, ölkənin ictimai-siyasi həyatında baş verən proseslərin səbəbini bilən və nəticələrini görənlərinin biri olsam da, SSRİ rəhbərliyinin Heydər Əliyevə qarşı qərəzli münasibətlərindən sonra onun Azərbaycanda soyuq qarşılanacağına qətiyyətlə inanmazdım. Çünki Heydər Əliyev Azərbaycana sadəcə rəhbərlik etməmiş, həm də ölkəmizi yenidən

qurub - yaratmışdı və bu həqiqətlər hamının gözünlə qabağında olmuşdu. Ona görə də ölkədə mənim kimi düşüncələr milyonlarla idi. Çox keçmədi ki, zaman bizi inandıqlarımıza inandırmağı bacardı. Heydər Əliyev nəinki Bakıda isti iyul günlərində soyuq qarşılandı, hətta paytaxtda ona “yer olmadı”. Bu məqamda həmin tarixdən 12 il sonranı xatırladaraq yazmaq istəyirəm ki, ulu öndərin dəfn olunduğu gün, Fəxri Xiyabanın qarşısındakı prospektdə alim - jurnalist Nazim Mustafayev ətraf küçələrə boylanaraq demişdi: -- Buradan hansı tərəfə boylansanız, istənilən ünvanda Heydər Əliyevin əl izlərini görürsünüz.

Bəli, o, 1990-cı il iyulun 20-də Moskvadan Bakıya gəldi, iki gün sonra isə ağır blokada vəziyyətində olan Naxçıvana getdi. Təbii ki, həmin vaxt Naxçıvan son dərəcə çətin bir şəraitdə yaşayırdı. Bir tərəfdən, iqtisadiyyat dağılıraq tamamilə iflic vəziyyətinə düşmüş, əhalinin maddi durumu kritik həddə çatmışdı, siyasi burulğanlar, harc-mərclik baş alıb gedirdi. Digər tərəfdən isə xain ermənilərin aramsız



hücumları bölgədəki ağır situasiyanı daha da mürəkkəbləşdirmişdi. O zamankı Azərbaycan rəhbərliyinin Naxçıvana ögey münasibətini də xatırlatsaq, muxtar respublikanın son dərəcə acınacaqlı durumu göz önünə gələr.

Xalqımızın böyük oğlunun məhz belə bir məhrumiyyətli günlərdə Naxçıvana gəlişi əhalinin böyük sevincinə səbəb olmuşdu. Hamı

onun timsalında böyük xilaskarını görürdü. On minlərlə insan muxtar respublikanın şəhər, qəsəbə və kəndlərindən axın-axın Naxçıvan şəhərinə, ulu öndərin ziyarətinə gəlir, ona tükənməz sevgisini bildirirdi. Naxçıvana gəlişindən az sonra, 1990-cı ilin avqustunda gənclərlə görüşdə ulu öndərin dediyi fikirlər onun əsas amalı konkretləşdirirdi: “Mənim

başlıca arzum Azərbaycanı siyasi və iqtisadi cəhətdən müstəqil, demokratik respublika kimi görməkdir”.

Hamının yadındadır. Həmin il sentyabrın 30-da keçirilən seçkilərdə Naxçıvan Muxtar Respublikasının əhalisi yekdilliklə ulu öndəri Azərbaycan SSR-in və Naxçıvan MSSR-in deputatı seçdi. Noyabrın 17-də keçirilən Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin ilk

Azərbaycana edilmiş hərbi təcavüzdən – 1990-cı ilin 20 Yanvar faciəsindən sonra Heydər Əliyev sovet rəhbərliyini kəskin şəkildə ittiham etdi və Sovet İttifaqı Kommunist Partiyasından çıxdı. Bundan sonra ona qarşı böyük təzyiqlər başlandı. O, məcbur olub Moskvadan Bakıya döndü. Ancaq Bakıda o vaxtkı rəhbərlik təzyiqləri davam etdirirdi və Heydər Əliyev öz Vətəninə, doğulduğu yerə – Naxçıvana gəldi. Onun gəlişi Naxçıvanı böyük bəlalardan qurtardı. Naxçıvanlılar Heydər Əliyevi qorudular, Heydər Əliyev isə Naxçıvanı qorudu.

İlham ƏLİYEV
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

sessiyası Heydər Əliyevin sədrliyi ilə fəaliyyətə başlamışdı. Həmin sessiyada təkcə Naxçıvan üçün deyil, ümumən, Azərbaycan üçün son dərəcə böyük əhəmiyyətə malik təyüklü qərarlar qəbul olunmuşdu. Belə ki, sessiyada Naxçıvan Muxtar Sovet Sosialist Respublikasının adından “Sovet Sosialist” sözlərinin çıxarılması, Naxçıvan MSSR Ali Sovetinin Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məclisi adlandırılması, Azərbaycanımızın milli istiqlal rəmzi olan üçrəngli bayrağın Naxçıvan Muxtar Respublikasının dövlət bayrağı kimi qəbul edilməsi haqqında tarixi qərarlar qəbul olunmuşdur. Həmçinin Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məclisi həmin bayrağın Azərbaycan Respublikasının rəsmi dövlət rəmzi kimi tanınması haqqında Azərbaycan SSR Ali Soveti qarşısında vəsatət də qaldırmışdır.

Bir məsələni xüsusilə qeyd etmək zərurəti var. Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin ilk sessiyasında müzakirə edilən ən mühüm məsələlər sırasında 1990-cı il 20 Yanvar faciəsi və Dağlıq Qarabağ münasibəti də var idi. 1990-cı ilin 21 noyabrında Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi böyük dövlət xadimi Heydər Əliyevin işləyib hazırladığı “1990-cı ilin yanvar ayında Bakı hadisələrinə siyasi qiymət verilməsi haqqında” tarixi qərar qəbul etmişdir. Ümumiyyətlə, həmin vaxt ulu öndər Naxçıvanın ictimai-siyasi həyatında yaxından iştirak etmiş,

xalqımızın demokratiya və müstəqillik uğrunda mübarizəsinə böyük xidmətlər göstərmişdir.

Nəhayət, muxtar respublikanın əsl xilas və tərəqqisinin yalnız ümummillilik liderimizin dühası sayəsində mümkün olduğunu çox yaxşı bilən Naxçıvan əhalisinin təkidli tələbi ilə 1991-ci il sentyabrın 3-də görkəmli dövlət xadimi Heydər Əliyev Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin sədri seçilmişdir. Nəticədə, ulu öndər Heydər Əliyev Naxçıvana rəhbərlik etdiyi iki ilə yaxın müddətdə elə möhtəşəm işlər gördü ki, onlar əhəmiyyət və miqyasına görə neçə-neçə onilliyə sığmazdı. Ümummillilik liderimiz Azərbaycanın ayrılmaz tərkib hissəsi olan bu qədim diyarı xaricdəki mənfur havadarlarına arxalanan bədnam ermənilərin işğal etməsinə imkan verməmiş, onun müdafiə qüdrətini möhkəmləndirmiş, hətərəfli inkişafı üçün lazımı tədbirlər görmüşdür.

Ulu öndərin Naxçıvanda reallaşdırdığı tədbirlərin müsbət nəticələrini görənlərimiz Yeni Azərbaycan Partiyasının yaradılması zamanı da Heydər Əliyevin siyasi dühasına böyük dəyər verdi, AXC--Müsavat iqtidarının kaos və anarxiya girdabına yuvarladığı, vətəndaş müharibəsinin bir addımına gətirilmiş Azərbaycana qurtuluş gətirə biləcək xilaskar axtaranda da. Nəticə göz qabağındadır.

İttifaq MİRZƏBƏYLİ,
“Xalq qəzeti”